

No 83

शैवशास्त्रः शैवशास्त्रः

Transcript
Adyar Library
MS. No. 66684

(13 Pages)

2

॥ शैवशास्त्रग्रन्थस्थविषयानुक्रमिका ॥

4

सं.	विषयः	पृ.
1	पशुपति पाशात्मकत्रय अधिकृत्यैव निष्पाद एव विषयः अस्मिन्ग्रन्थे इति	1-2
2	पशुपतक्षणात् ; तत्र च इतरमतखण्डनं स्वमतस्थापनाय ।	2-4
3	पशुनिरूपणे स्व स्वमते एव आक्षेपसमाधानम् पशोः अनादि पाशासंयोगः, पाशावियोगात्मकमोक्षश्च	4-8
4	पाशाः ; तस्य विभागः पाशेनैव सुखदुःखादिकमिति	8-12
5	पाशमधिकृत्य विषयेऽन्यमतखण्डनम् । ईश्वर एव पाशाविषयस्तद्वृत्तिस्वमतं च ।	13
6	ईश्वरस्वरूपन्यूनैः ग्रन्थसमाप्तिः	13

॥ समाप्ता विषयानुक्रमिका ॥

(शैवागमः सान्याख्यः)

~*~

पद्यादिपदार्थत्रयविचारप्रकरणम्

अथ पद्यादिपदार्थस्वरूपजिज्ञासायां कार्तिकेयदेवस्य

प्रश्नः : —

पशुपाशनिध्यानं हि श्रोतुमिच्छामि तत्ततः ।

संयोगश्च तथा तेषां कथयस्व महेश्वर ।

अस्य च पदार्थसम्बन्धः पदार्थत्रयविचा-

रात्मकत्वात् स्पष्ट एव । प्रकरणसम्बन्धस्तु

ज्ञानकाण्डतया वाक्यात्मकोऽपि शिवं निशेदित्यादि-

वाक्यैः (1) अन्यैः तु सम्बन्धो प्राग्भवेत् । पशूनां

पाशानामाञ्च निध्यानं प्रकरणान्तरम् तेषां पशूनां पाशैः

संयोगमित्युपलक्षणम् । नियोगश्च श्रोतुमिच्छामि

इति । एतदेव निविच्य दर्शयति

आद्याः पाशास्ततस्तेषां जीव आद्यस्तु किन्तु नै ।

के पाशाः के पाशाः कोमलः प्रोक्तः कस्माद्देहः पुमानिति ।

पतिश्च किंनिधो ज्ञेयसंसाधिकारपदे स्थितः ।

शिवश्च कीदृशः प्रोक्तो योधिकारनिवर्जितः ।

१२८० अत्रोत्तरम् । तत्र तानत्पशुरुच्यते —

(५) पशुरात्मा स्वतन्त्रश्च चिन्मात्रो मलदूषितः ।

सम्भूदो बिलसंशरी किञ्चिन्नोडनी स्वशेडकिवः ।

अत्र हि शास्त्रे यः पशुः पदार्थ इत्युक्तः स

आत्मा । अतः सान्तर्यगमने देशतः कालतश्च

व्याप्नोतीत्यात्मानित्यो व्यापकत्वेत्यर्थः । तस्य हि

सौगतादिवत्क्षणिकत्वेऽपि विनाशित्वे वा द्युपगम्यमा-

ने पूर्वानुभूतस्मरणं कर्मावृष्टान्फलभोगादिकञ्च नो-

पपद्यते । किञ्च क्षपणकत्वं दद्यापकत्वे कश्मीर-

स्येव दक्षिणापथे परिदृश्यमानो देशान्तरफलभोगो

नोपपद्यते । तस्यामूर्त्तस्यान्तःशरीरेण देशान्तरगत्य न

असंभवात् शरीरपरिमितत्वे सङ्कोचनिकासधर्मि-

त्वे वा परिणामित्वान्नेष्टे तन्त्रादिदोषप्रसङ्गश्च ।

अस्वतन्त्रश्चासौ । ननु सांख्यानामिव निर्मलः । पार-

१२९ तन्त्रय तन्त्रयदर्शनात् । निर्मलत्वे शरीरादियोगासंभ-

वात् । बन्धमुक्तिविभागाभानप्रसङ्गश्च ।

किञ्च चिन्मात्रो ज्ञानक्रियास्वभावाः । यदुक्तं श्रीम-

म्हृगेन्द्रे — चैतन्यन्द्रे कृत्क्रियारूपं तदस्यात्मनि सर्वदा-

इति । ननु चार्वाकादीनामिव शरीराद्यात्मकः । तस्य
परिणामित्वेनाप्येतन्नत्वाच्चेतनत्वेन ज्ञानसमवायानुपप-
त्तेः । इतिरस्यापि ग्राह्यत्वेन इन्द्रियाणाञ्च करणत्वेन
ग्राहकत्वाज्जावाच्च । अत एव नैख्यायिकानामिव न जड
इत्यपि सिद्धम् ॥

इत्थं समासेन पञ्चलक्षणमुक्तम् । तस्यैव वेदान्त-
वादिनामिव नैकत्वमिति दर्शयितुं मलदूषित इत्यादिना
तद्भेदः कथ्यते । मलमिच्छेति ज्ञानक्रिये आच्छादय-
तीति मलः । तेनानादि दूषितः ।

यदुक्तं श्रीमत्स्वायं श्रुते — ^{था} अनादिमलः पुंसाम् —
इति : अनेन मलयुक्तो विज्ञानकेवल उक्तः । सं-
मूढ इति ^{ति} अनेन प्रकृतेन कलादेरुपसंहृतत्वात् सम्यक्
मूढः किञ्चिद्भूतनादिमापि रहितः । शुष्कः प्रकृतः
केवल उच्यते . . किञ्चिद्भूत इति कलादि क्षित्यन्तेन
सूक्ष्मदेहेन बाह्येन शून्यजदेहेन च शून्यत्वादल्पक्रि-
योपब्रह्मि त ज्ञानयुक्तस्सकलः कथ्यते । अमीश्वर इति ।
सूक्ष्मशरीरयोगेऽपि अप्राप्तबाह्यशरीरत्वात् प्रणष्टबाह्य-
शरीराद्धा योगादावमीश्वरस्यकलविशेषः प्रोच्यते ।
अक्रिय इति । क्रिया कर्म, तद्रहितोऽक्रियः । विज्ञान-
योगस्तन्वासे योगाद्धा कर्मणः क्षयादिति चक्रश्रमवत्

धृतशरीररसकलविशेष एव । यदाहुः -- तिष्ठति संस्कारः

अरवशाच्चक्रं भ्रमवद्धृतशरीर इति । एवमनेकविधित्वा-

दात्मनां पशुरिति जातानेकत्वमनं तेयम् । न तु वेदा-

न्तवादिनामिवैकः । तदानीं ^{योग} ~~साम्यादि~~ ^(ष) दौष्टप्रसङ्गा-

दिति वक्ष्यामः ॥

(किं)

एव

130

सन् सर्वेऽपि पशुः किं सर्वदा ~~ब्रह्म~~ एव नेत्याह !

अनित्यसंसारोति ^(१) अनित्यसंसारो मलपरिपाकाविना-

भूतमोक्षान्तो स्येति । अत्र च मलस्य पाक्षपदार्थत्वेन

(म। अपितु)

वस्त्वेन्तरत्वेऽपि न तत्त्वान्तरमपितु पशुत्व एवान्त-

र्भावः । तेन विना पशुत्वायोगादिति दर्शयितुमनादिमल-

दूषित इति पशुविशेषणमुक्तम् ।

यच्च ^ॐ यते पशुः पशुत्वसंयोगादिति ॥

ननु चिद्रूपत्वं सर्वविषयज्ञानक्रियात्मकं शिवत्वाख्यं

शिवे सिद्धान्तश्च ^अ सर्वदात्मनि विद्यत इत्युक्तम् । चैतन्य-

क्रियारूपमित्यादिना ^ॐ सौपकेन तत्स्वरूपं सम्भूत-

त्वादि गुणयोगः । पशुत्वं वा कथमुपपद्यते । अनादि-

मलदूषितत्वान्तरस्य पशुत्वं विद्यत एव । तर्हि शिवत्व-

पशुत्वयोस्तेजस्तिमिरयोरिव परस्परपरिहारेण वात्म-

लाभादेकात्मवर्तित्वमनुपपन्नमित आह नाम्नस्यैव तु

130 a

हेमत्वमन्तर्लीनन्तथा ^ॐ शिवत्वं पुद्गलस्य तु ।

अयमभिप्रायः — सत्यमस्तेवात्मनि सर्वदा ज्ञेयं कर्तु-
 त्वात्मकं शिव^(म. त.)त्वन्तत्तु ताम्रश्च काळिकावृ त हेमत्वं व-
 द्नादिमलेन विषयग्रहणशक्तेः । प्रतिबन्धकत्वाद्दन्त-
 र्त्तिनं स्वविषयं स्वनिष्ठमेवावतिष्ठते । न तु स्वरूप-
 नाशने नात्मानं जडत्वेनेनापादितमित्यविरोधः । यद्येवं
 नित्यत्वव्यापकत्वादेरिवात्मनो ऽनादिमत्तावृ तत्वेन पशु-
 त्वस्याप्यनादित्वादनित्यत्वप्रसङ्गः । नेतदनेकादि-
 न्दित्वादित्युच्यते । रससिद्धं यथा ताम्रं

रससिद्धं यथा ताम्रं हेमत्वं प्रतिपद्यते ।

तथात्मा ज्ञानसम्बद्धः शिवत्वं प्रतिपद्यते ॥

131

यथा ताम्रं रसादिसंसर्गादनादिसिद्धामपि हेमत्वावारिकां
 काळिकां निहाय हेमत्वं प्रतिपद्यते । अभिव्यक्तस्वरूपं
 भवति । तच्च एवमात्मा विज्ञाते नेनेति ज्ञानेन सर्वविषय
 ज्ञानव्यस्तमेन हीक्षारूपेण साध्यमेव संयुक्तश्चिन्मत्वं प्र-
 तिपद्यते । अभिव्यक्तस्वभावो भवति । न तु ज्ञानमात्रात्
 शिवत्वं प्रतिपद्यत इति व्याख्येयम् । मत्तस्य द्रव्यत्वेन च
 क्लृप्तः पटलादेरिव ज्ञानमात्रेण निवृत्त्यसंभवात् । यस्तु ष-
 र्वव्यव्यापारेणैव श्वरव्यापारेणैव निवृत्तिसिद्धेः । तदुक्तं
 श्रीमत्स्वायं श्रुते —

“हीक्षेव मोचयत्यूर्ध्वं शैवं धाम नयत्यपि” इति ।

ज्ञानसादृश्यं ही क्षाण्यन्तत्त्वमाचार्यैरुच्यते द्विवृत्तावेव
 हि... तं ज्ञानं प्रवर्तते । हिवाहीक्षा प्रवर्तत इति न-
 न्निदृशायां न्ताव देनादपाशावेरुब्दत्वात्ते एवमादिरूपेण
 पाश्चो एवविनेकादात्मनः प्रतिपत्तिरुपैति । ननु तद्विनिर्मु-
 मात्मानं जानाति । यदाहुः — अनित्याहुनि दुःस्वप्ना-
 त्मसु नित्यरूपि सुखात्मा प्रतिपत्तिरविद्येति । तदेतदा-

131a

ह — यथा ज्ञात्वा विभागेन द्यूतं पयसि संस्थितम् ।

तथात्मा पाशसंश्लिष्टं अनिभागेन संस्थितः ॥

न त्वेतदनात्मादावात्माव्यभिमानरूपो मोहो ज्ञानान्निर्ग-
 त एव । सत्यं मन्मात्मकवस्तुजन्यज्ञानाभावात्मात्मकमज्ञा-
 न्यरूपः पटलादिजन्यज्ञानमिवाविरक्तद्रव्यमिवृत्त्या वि-
 ना न निवर्तत इत्युक्तम् । अतो हीक्षेव सर्वबन्धनिवृ-
 त्तिहेतुः ॥

ननु हीक्षायाः कर्मत्वात् ज्योतिष्टोमादिकर्मण इव
 न मोक्षहेतुत्वमुपपद्यते । अत आह —

विषापहारं कुडते दद्यान् बीजबले रथि ।

कुडते पाशविश्लेषं तथान्यार्थे हि क्षिवादनैः ॥

अयमभिप्रायः — प्रायश्चित्तकर्मणा [विषहर्षणं
 करोति । तथान्यार्थेपि] दुष्कृतेभ्यो मोक्षश्रवणादनेका-
 न्तिकमेतत् । ततश्च यथा विषवैद्यो मन्त्रसामर्थ्येन

132

दयानाहिनाय कर्मणा विषहरणं करोति । तथा आचार्योपि
शिवशान्त्युपपन्न हितेन दीक्षारूपेण कर्मणा मलादिपाशाविश्ले-
षं करोतीत्यविरोधः ॥

ननु मलस्यानाहितेन नित्यत्वाद्युपगमान्तरेयद्मात्मा-
वारकत्वं स्वभावत्वाद्देवाग्नेरौष्यमिवानिवर्त्यमेव । धर्म-
विनाशे धर्मिणोऽपि विनाशाप्रसङ्गादित् आह —

मन्त्रोपस्थे बले यद्गन्निरोधो निषस्य तु ।

तथाहि सर्वपाशानां सन्निरोधस्तु दीक्षया ॥

न केवलं मलस्यैव ' ' यावत्सर्वे जामपि मलादिपाशानां
विषगन्धेर्माशकत्वे शक्तिनिरोध इव पुरुषं प्रतिबन्धक-
त्वेनिरोधो दीक्षायां कार्यः । नतु सर्वथा विच्छेद इत्युक्तं-
म् दीक्षायां यद्येवं मलस्यानेकत्वे तद्वत्वे सत्यनेकत्वात् ।
घटादिवद्गन्धनित्यत्वं प्रसज्यत इत्यवश्यमनादित्वान्ये-
थानुपपत्त्या तस्यैकत्वमभ्युपगन्तव्यम् । तथा सत्येक-
मोक्षार्थं तस्य निरोधे सर्वमोक्षप्रसङ्गः ॥

132 a

तन्ना । मलस्यैकत्वेऽप्यनन्तात्मा वारकानेकशक्तिमत्त्वेनाभ्यु-
पगमात्वात् ॥ यदुक्तं श्रीमन्मृगेन्द्रे —

‘पट्यात्मस्थस्वकालान्तापाधि शक्तिसमूहवत्’ इति ।

तत्त्रयनिर्णयेऽपि मलशान्तयो निश्चिन्नाः पट्यात्मा-
नञ्च तदुणावरिका इति । ततश्चैकस्याशक्तैः पाकेन स-

निरोधे तदानाशयेन मोक्षेनान्यस्यैति सर्वमानव्यम् ।
 एवञ्च पाशापनयनादात्मनस्सर्वज्ञत्वं सर्वकर्तृत्वात्मकं-
 शिवत्वाभिधायिकेरेवमुक्तिरुद्देशायाम् । नतु परिणामस्व-
 रूपविनाशो वेत्याह —

दृश्यते धाम्यमानानाम्धातूनान्तु यथागमम् ।

तथान्वार्यो देहेत्पुंसां वायुभूतो मल्लकुशौ ॥

उभावित्याणवकर्माशयो । माये यस्तु मल्लस्तन्निबन्धनत्वा-
 दभावे स्वयमेव निवर्तत इत्यभिप्रायः ॥

उक्तं च श्रीमत्स्वायं भुवे —

133

‘तद्दानं भाविनो भावास्सर्वे मायात्मकाः पशोः’ इतिः ।

‘कर्म तस्य इरीराणि विषयाः करणानि च’ इत्यादि ।

केचित्त्वेतत्सूत्रत्रयं मल्लमायेय कर्माशयानां त्रयाणां पा-
 शानां निवृत्तौ क्रमाद्दृष्टान्तत्रयमिति योजयन्ति । तदानी-
 ञ्च मल्लकुभाविति धर्माधर्मात्मकवित्यर्थः ॥

इत्थं पशुपदार्थलक्षणं तस्यानादिपाशसंयोगः तद्वियोगा-
 त्मकमेवाप्रकारश्च दर्शितः ॥

(—————)

~~अथ~~ अथ पाशानामेव विभ्रणमाह —

गुणभूतारम्भताः पाशा धर्माधर्मौ मल्लौ स्मृतौ ।

सहजौ सर्वजन्तूनां ताम्रका किकवातिरथेतौ ॥

अत्र मल्लोदेरस्वपदोपात्तत्वात् पाशशब्देन ^{कर्म} माययाः

पाशा उच्यन्ते । ततस्ते पाशा^(ः।त) रूतस्यैवं विधिरयात्मनः गुण-

भूता श्रोगक्रियायामुपकारकतया ज्ञाभूता रूमुताः ।

धर्मशब्देन चात्र शिवसमवेता धर्मरूपा विरोधान्नास्ति-

उच्यते । तद्वयतिरिक्तत्वादधर्मशब्देनापि तदनुग्राह्यः

133a

प्रागुक्तो मल उच्यते । ते धर्माधर्मौ सर्वात्मनामाधार-

कतया^{२७} अनुग्राहकतया च तामाधारककारिकावदनादित्वेना-

वस्थितावेनानादिसम्बन्धत्वा मलिनीकरणञ्च सहजो मलो

स्मृतौ ॥

ननु शिवसमवेताया रोधशक्तेः कथं मलशब्देनान्यत्वं-
मुपपद्यते ।

मलधर्मानुवर्तना दुष्पारेणारथाः पाशत्वं शास्त्रेषु श्रूयते ।

उक्तं हि मलशक्तिमुपक्रम्य श्रीमन्मृगेन्द्रे—

“ तासां माहेश्वरी शक्तिरसर्वा अनुग्राहिना शिवा ।

धर्मानुवर्तनादेव पाशइत्युपचर्यते ” इति ।

आचार्यैरपि पाशानुग्राहिनात् पुरुषतिरोधायिकां वि-

श्रोशक्तिः पाशत्वेनाभिहितेति । ततश्चात्रापि मलधर्मा-

नुवर्तनेन मलशब्देनोच्यते । तदनुवर्तनञ्च तत्परिपालो-

त्पादनेन मोक्षार्थमेवेत्युक्तं तत्रैव । परिणामयतीताश्च

रोधान्तं कार्क^{क।क} चिदि^{७५५२१} पायदोन्मीलनमाद्य... कु-

134 ग्राहिकोच्यते । ततो न ^{०१७ ०१५ ५१०} . . . । नतु धर्माधर्मौ +
 पुण्यपापविति व्याख्येयौ । तयो . . . हानादित्वेन ता-
 म्नामिकावत् सहजत्वासंभवात् । सुखादिसंवेदनरूप-
 भोगहेतुत्वेन मालिनीकरणासंभवात् । सांसर्गिकपाशा-
 त्वेनेति तानां पाशानां त्रैविध्यमाम् वक्ष्यमाणत्वाच्च यद्-
 दृश्यति ~~संसर्गाद्युद्भवेत्~~ ~~कर्मशुभं वा यदि नाऽशुभम्~~

संसर्गाद्युद्भवेत्कर्म शुभं वा यदि नाऽशुभम् ।

ते तु सांसर्गिकाः पाशास्सुखदुःखफलप्रदाः" इति
 एतदेव दर्शयन् गुणभूतत्वेनोक्तानां पाशानां त्रैविध्यमाह-
 त्रिविधास्ते स्मृताः पाशास्सहजा^गन्तुकारतथा ।

सांसर्गिकारतथा भूयः शृणु तेषु निर्निर्णयम् ॥ (इति)

तान्नि भज्याह—

‘तन्मात्राधारतु ये तत्त्वास्सुसूक्ष्मास्सर्विगा गृह ।

ते तु पाशाः पराः प्रोक्तास्सहसा सर्वजन्तुषु" (इति)

संहारक्रमेण तन्मात्राणां ये आद्याः तन्मात्राश्च आद्याश्च ये-
 जान्ते तन्मात्राद्या कलान्तास्सुसूक्ष्मास्सूक्ष्मे देहात्मना
 परिणाम^{०।३०}स्सर्वगाश्च सर्वेषु भुवनेजदेहेषु गच्छन्तीति ।

134a

तदुक्तम् — वसुधाव्यस्तत्त्वगणः प्रतिपुंनियतः कलान्तोऽयं
 पर्यटति कर्मवशतो भुवनजदेहेषु ^{एव} अयञ्च सर्वेष्विति ।

एवं भूतारसर्वजन्तुषु सर्वेषु सकलात्मसंवर्तमाना मायात्मका

ये पाश्चाः ये च परा महाभावात्मना रक्षुद्धा अपि परमोक्षा-
पेक्षया पाश्चाः सूक्ष्मेदेहाधिष्ठानेन नादाद्यात्मना सर्वभूते-
षु वर्तन्ते ।

यदुक्तं समानतन्त्रे —

‘नादाख्यं यत्परं बीजं सर्वभूतेष्ववस्थितम्’ इति
तेनूभयेऽपि सहजाः कथ्यन्ते” यद्वक्ष्यति । तत्वात्मा प्रति-
पादनावसरे —

ततमेतैर्जगत्कृत्स्नं पाश्चात्त्येते मत्तात्मनाः ।

सुसूक्ष्मास्सर्वगा नित्यास्सहजस्सर्वजन्तुषु” इति ।

तत्र च मत्तात्मना इति मल आत्मा कारणत्वेन येषान्ते म-
लसद्भव आविर्भाव इत्यर्थः ।

नित्या इति च नित्यत्वेन मेषामादि सर्गादाश्च महा-

135

प्रलयं शानदवस्थानमुच्यते । त एव मलवक्षणादित्वेना-
त्मेषु वर्तमानत्वादेतेऽपि सहजा उच्यन्ते । भेदान्तरे प्रति-
पादयति ।

“इन्द्रियाणि च भूतानि यद्बीजं तेषु संभवम् ।

आगन्तुककाररमृता ह्येते तस्मात्संसर्गिकाः पुनः”

इन्द्रियशब्देन इन्द्रियग्राह्यत्वादिष्वप्युपलक्ष्यन्ते । भूतशब्देन
च भौतिकानि स्थूलानि वायुशरीराणि । तेष्वप्यसर्वेष्वेव भुव-
नजशरीराणि सर्वेभ्यः तत्तत्तद्भुवनस्था निषया उपलक्ष्यन्ते ।

[श्रुतशब्देन च] एते^(च) श्रुतं कर्मवशादाजमापायित इत्यागन्तुकाः
स्मृताः । तस्मात्पुनरुभयात्मनः पाशासंशर्गिणो संभवन्ति ।
ते सांसर्गिकाः पाशा ज्ञेयाः । एतदेव प्रपञ्चयति —

‘संसर्गाद्यद्देवत्कर्म शुभं वा यदि वा दुःशुभम्’

ते तु सांसर्गिकाः पाशास्सुखदुःखफलप्रदाः” (इति)

प्रागुक्तैरागन्तुकेः पाशो रसहजश्च सूक्ष्मैरसंसर्गाद्यच्छुभा-
शुभधर्माधर्मात्मकं कर्म^{अनु} विद्यन्ते । तदात्मकास्सुखदुःख-
फलप्रदा इत्युपलक्षणम् । सुखदुःखमोहरूपेण सिद्धादि-
प्रत्ययात्मना ज्ञेयतां प्राप्नोते पाशा रसांसर्गिकाः क-
श्यन्ते । ततश्च भावप्रत्ययसंघोऽपि सांसर्गिकपाशत्वेन
अत्र संगृहीतः । (इदानीम्)
उदानीव स्येव कर्मक्षरीरसन्तानस्य बी-
जाङ्कुरसन्तानस्येव प्रवाहनादित्वमाह —

कर्मणा तु क्षरीराणि भावात्कर्मदयो भवेत्

पूर्वे पार्ष्णिजकर्मिणां भावसंयोगकारकः” (इति)

कर्मणा क्षरीराण्युत्पद्यन्ते । तेषां भावात् तत्संज्ञावात्
कर्मजिनम् । पुनरपि प्रागार्जितकर्मिणां सद्भावक्षरीर-
सन्तानप्रवाह इति । ३

उक्तञ्च श्रीमत्स्वामी श्रुते —

‘कर्म तश्च क्षरीराणि विषयाः करणानि च ।

कर्मतरुसर्वमेवेदं सुखदुःखात्मकं फलम्” (इति)

अथ किमेते शरीरादयः पाशाः सांख्याभ्युपगतवत्प्रकृतेः
परिणामात् मायायाः परिणामाद्धा स्वतएव प्रवर्तन्ते? यदि
वा मीमांसकाभ्युपगमवत्कर्मवशादुत्पद्यते?

136

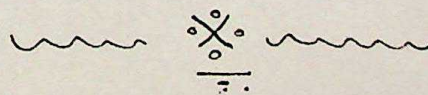
अत आह — 'ईश्वरो व्यञ्जकस्तेषां श्वेतकर्मणोरूपतः' (इति)

अयमभिप्रायः —

कृत्वादीनामिव कर्मणां घटपटादिना प्रकृतिभूतमृत्तत्वा-
दीनामिव प्रकृत्यादीनाम्याचेतनेनेनाधिष्ठानं विना प्रवृ-
त्त्यसंभवात् पुरुषकर्मणुरूपतरतेषां सूक्ष्मसूक्ष्मरथू-
रूपाणां (शा) पाशानामीश्वर एव मायायास्साक्षात्परंपरयान्वाभि-
व्यञ्जकः। अभिव्यञ्जकपदेन सत्कार्यपक्षान्वात्राभ्युपगत-
इति सूचयति। साधितञ्ज सत्कार्यपक्षोऽस्माभिर्मृगेन्द्र-
वृत्तिदीपिकायां विस्तरेण। गुरुभिक्ष्य श्रीमन्मतज्ञादिवृ-
त्तिवपीति तत एवावधार्यम्॥

ईश्वरशब्देन जानन्वाचिना नन्तादिद्वारेण च शिवस्याशु-
द्धा ^{ध्या} ~~सु~~ष्टिरिति दर्शयति ॥ —)

उक्तं श्रीमत्किरणे —

('अठैयार् लेबरी'तः विलिखितोयं ग्रन्थः ग्रन्थाक्षरमयताल-

पत्रकोशमूलकः॥ इति नटराजः सा॥ १२-१२-१९६३)

No 66684

Palm Leaf. Folia-9. (128—136) Script: Grantha.

Line of Per Page 8. Size 12+1 1/2.

